

Suomen Sydänliitto ry:n lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun asetuksen muuttamisesta

VN/14348/2024

Ehdotuksessa perusterveydenhuollon maksuja korotettaisiin pääsääntöisesti 22,5 prosentilla ja erikoissairaanhoidon maksuja pääsääntöisesti peräti 45 prosentilla. Suomen Sydänliitto ry toteaa, etteivät esitetyt asiakasmaksukorotukset ole maltillisia, vaan huomattavia. Suomen Sydänliitto ry ei kannata ehdotusta.

Sydän- ja verisuonisairaudet ovat tavallisimpia suomalaisten sairauksia, ja muutamaa harvinaista poikkeusta lukuun ottamatta kroonisia sairauksia, jotka vaativat seurantaa. Seuranta toteutetaan tavallisimmin perusterveydenhuollossa, mutta monissa tapauksissa myös erikoissairaanhoidossa kardiologien vastaanotoilla. Lisäksi moni sairastuu sydänsairauteen ikääntyessään, joten esitetyt korotukset koskettavat erityisesti eläkeikäisiä. Sosioekonominen asema ei saa vaikuttaa sydänsairauden hoitoon, mutta esitetty muutos uhkaa vakavasti lisätä eriarvoistumista. Varakkailta, kaupungeissa asuvilla on mahdollisuuksia käydä seurantakäynneillä yksityisvastaanotoilla. Suunniteltujen asiakasmaksujen korotuksen myötä heikommin toimeen tulevilta seurantakäyntien toteuttaminen uhkaa vaarantua entisestään.

Sydänsairauden seuranta ei ole pelkkää reseptien uusintaa, tai yksi laboratoriotekeminen. Seurantakäynnillä tulisi sitouttaa potilas elintapahoitoon, tarkastaa oireisuus, ja erityisesti lääkityksen sopivuus ja siihen sitoutuminen. Jo nyt on nähtävissä, että suuri osa käynneistä on korvattu laboratoriotekemillä, joiden tulokset kommentoidaan. Potilaan tapaamisesta on tingitty, eikä potilaan ja lääkärin väliselle keskustelulle ole varattu minkäänlaista aikaa. Uhkana on, että asiakasmaksujen korottaminen vaarantaa monen potilaan halukkuutta hakeutua vastaanotolle, vaikka sellainen olisi tarjollakin.

Suunniteltu asiakasmaksujen korotus on kohtuuttoman suuri. Vaarana on, että potilaat jättävät kustannusten vuoksi menemättä seurantakäynnille, tai siirtävät käyntiaikoja pidemmälle. Erityisesti erikoissairaanhoidon vastaanottomaksujen osalta voidaan muistuttaa, että moni sydänsairaus vaatii kardiologin seurantaa erikoissairaanhoidon poliklinikalla. Tyypillisiä tällaisia sairauksia ovat läppäviat ja sydämen vajaatoiminta, joiden seurannassa tarvitaan kardiologin tekemä sydämen ultraäänitutkimus. Molemmat sairausryhmät vaativat säännöllistä seurantaa, jotta pahenemisvaiheisiin voidaan reagoida ajoissa. Jos näin ei tehdä, potilas ajautuu päivystykseen ja sitä kautta erikoissairaanhoidon vuodeosastolle, jopa tehohoidon yksikköön, missä hoitokustannukset ovat tunnetusti suuret. Tämä lisää myös inhimillistä kärsimystä. Lisäksi, jos esimerkiksi läppäleikkaus joudutaan tekemään akuutin pahenemisvaiheen yhteydessä elektiivisen operaation sijaan, hoitokomplikaatiota saattaa ilmetä enemmän, ja hoitoajat pitkittyvät.

Sydänsairaudet ja niihin liittyvät oireet ovat myös tavallisimpia syitä päivystyskäynteihin. Ehdotettu korotus päivystyskäyntien maksuihin saattaa vaikuttaa kohtalokkaasti monen halukkuuteen hakeutua päivystykseen. Tyypillisesti esimerkiksi rytmihäiriöpotilas voi joutua turvautumaan päivystykseen toistuvasti. Pykälässä 8 todetaan, että sairaalan poliklinikkamaksun suuruinen hinta 66,70 euroa voitaisiin periä myös sairaalan päivystyskäynnistä.

Huomautamme, että monia sydänsairauksien pahenemisvaiheita hoidetaan nimenomaan erikoissairaanhoidon päivystyspisteissä. Esimerkiksi tavallinen eteisvärinän rytminsiirto on tällainen tilanne. Lisäksi kyseessä on monesti potilaalla usein toistuva ongelma. Välttämättömästä hoidosta perittävä maksu on kohtuuttoman suuri.

Suun ja hampaiden terveydellä on myös moninaisia yhteyksiä sydänsairauksiin, kuten valtimotautiin ja läppävikoihin. Esitetyt maksut saattavat vaarantaa potilaiden mahdollisuuksia kustantaa hampaiden hoitonsa, millä on näin ollen suorina seurauksina myös sydänsairauksien ilmaantuvuuteen.